

PEDAGOGISKA MÅLTIDER

Vad är en pedagogisk måltid?

En pedagogisk måltid innebär att den anställda på betald arbetstid äter tillsammans med barn/brukare och har ett tillsynsansvar under måltiden.

När den svenska skolan började servera skolmat var syftet att se till att utsatta barn fick i sig mat, men även att fostra dessa barn i gott bordsskick. Pedagogisk måltid kom till som begrepp under 1970-talet och betyder inom skolans värld att personal äter tillsammans med barnen/eleverna för att kunna vara förebilder för bra och sunda matvanor. Den pedagogiska måltiden ger också tillfälle till samtal och kan bidra till en lugnare miljö i matsalen.

Livsmedelsverkets riktlinjer kring kost i förskolan från 2007 vänder sig till beslutfattare, förskolerektorer och pedagogisk personal som idag är verksamma i förskolan. Här betonas kostens roll som källa till njutning, mötesplats, hälsoaspekter och bärare av kulturer. Livsmedelsverket menar att bra mat underlättar för barn att lära och leka och den sociala aspekten av måltiden är något som bör tillvaratas genom den pedagogiska måltiden. Eftersom barn tar efter vuxnas vanor och beteenden fungerar en trevlig miljö där barn och pedagoger tillsammans äter en näringsriktig måltid som ett lärandetillfälle för att lägga grunden för goda kostvanor.

Då pedagogiska måltider är relativt unikt i världen så är forskningen till största delen knuten till Sverige och förskolan. En studie¹ från 2006 av förskollärares inställningar till mat och måltider på förskolan visar på att osäkerhet när det gäller måltidssituationer, till stor beroende på avsaknad av utbildning kring mat, näring och hälsa. Förskollärarna ansåg sig trots detta veta hur en pedagogisk måltid skulle utformas på bästa sätt.

Johansson och Pramling Samuelsson² menar att måltiden är en omsorgssituation med det primära målet att få i sig näringsrik mat. Måltiden ska genomföras så att barnen får i sig maten på ett omsorgsfullt sätt, och därmed inkluderas den etiska dimensionen. Måltiden i sig är ofta förknippad med känslor och närhet mellan barn och vuxna där det finns möjligheter till lärande. Det är således en situation med potential för lärande.

Sepp och Sollerhed (2010) beskriver måltiden i förskolan som ett pedagogiskt verktyg och påpekar att det finns väldigt lite forskning på området. Däremot finns gott om forskning kring hur goda matvanor tidigt i livet ger en bra grund för goda matvanor i vuxen ålder. Nyberg et al., (2010) definierar den pedagogiska måltiden som ett tillfälle där vuxna och barn tillsammans deltar i en måltid fylld av samvaro och lärande om maten, matkultur och normer. De understryker även samtalets roll som ett viktigt steg i barnets sociala och kognitiva utveckling. Livsmedelsverket (2007) definierar den pedagogiska måltiden som ett tillfälle för barnen att bekanta sig med olika livsmedel och matkulturer, nationella och internationella. I måltiden får barnen öva på sin självständighet i samspel med andra barn och pedagoger. De lär sig bordsskick, turtagning, förbereda måltider, samspel, mängder, finmotorik, språk, social samvaro och matematik. Det ska påpekas att om pedagogerna sitter med, men inte äter samma mat som barnen eller inte alls äter så går många pedagogiska möjligheter förlorade.

¹ Sepp, Abrahamsson och Fjellström (2006), Pre-school staff's attitudes toward food in relation to the pedagogic meal. *International Journal of Consumer Studies*, 30(2), 224-232

² Johansson & Pramling Samuelsson, (2001). Omsorg - en central aspekt av förskolepedagogiken. Exemplet måltiden. *Pedagogisk forskning i Sverige* årgång 6 nr 2 .

SAMMANSTÄLLNING FRÅN 2016

Medarbetare som idag äter pedagogisk lunch betalar ett subventionerat pris på 15 kr/måltid, vilket utgör 30% av det pris måltidsverksamheten har på pedagogiska måltider (49,45 kr) enligt kommunstyrelsebeslut 2016-11-22 (§110).

Av priset på 15 kr/måltid utgör 3 kronor moms, vilket innebär att intäkten är 12 kr/måltid och medarbetare som äter pedagogisk lunch. Genom att dela årsintäkten med 12 kr får vi fram det totala antalet pedagogiska måltider inom barn- och utbildning. Totalt har antalet pedagogiska luncher ökat med ca 30% från 2014 till 2016.

Intäkter för pedagogisk lunch inom BOU (exkl moms)

År	Grundskola	Förskola	Totalt	Antal ped. luncher/år
2014	117 900	44 000	161 900	13 492
2015	136 900	45 700	182 600	15 217
2016	144 700	67 200	211 900	17 658

Förutsättningar för beräkningarna i tabellen nedan är att det inom grundskolan rör sig om totalt 176 dagar/år och inom förskolan 225 dagar/år.

Antalet pedagogiska luncher per dag

År	Grundskola	Förskola	Totalt
2014	56	16	72
2015	65	17	82
2016	69	25	93

Grundskolan

I nedanstående tabell redovisas hur många som idag äter pedagogisk lunch per enhet enligt uppgifter från respektive rektor. Detta stämmer överens med genomsnittligt antal pedagogiska luncher per dag i beräkning utifrån intäkterna (se ovan).

Skola	Antal elever	Antal ped luncher/dag	Barn/ped lunch
Djäkneboda F-3	26	4	6,5
Bygdeå F-6	127	9	14,1
Åkullsjön F-3	15	3	5,0
Nyby F-6	105	11	9,5
Jennings F-3	140	15	9,3
Tundal 4-6	113	11	10,3
Tundal 7-9	198	15	13,2
SUMMA	724	68	10,6

Lunchen finns idag inlagd på schema, det som skiljer från en vanlig lektion är att det ej tas närvaro, markeras frånvaro i Schoolsoft. Rektor för Nybyskolan i Ånäset uppger att samtliga elever måste närvara och sitta vid bordet i minst tio minuter från det att samtliga i klassen satt sig vid bordet, om elev är frånvarande tas kontakt med vårdnadshavare. Rektor för Bygdeå skola uppger att samtliga elever idag följs åt till matsalen och att det alltid finns minst en personal som äter pedagogisk lunch. I matsalen har alla sin egen bestämda plats och samtliga närvarar under lunchen.

Barn- och utbildningschefs förslag

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att motionen avslås.